

זהר הקדוש עם ביאור הפתח והפסוק

פרשת מצורע • מעלת התורה לומדיה ותומכיה

לתלמידי חכמים הם תומכי ומעמידי התורה, 'ותומכיה' - ומי שהוא מתומכי התורה, זכי לנביאי מהימני ד'פיקון מניה' - זוכה לנביאים נאמנים שיצאו ממנו, כיון שהתורה היא ספירת התפארת [-זעיר אנפין] שהוא הגוף, ותומך התורה הוא דוגמת ספירות נצח והוד שהם מעמידי הגוף, ולכך מדה כנגד מדה זוכה לבנים נביאים שיניקת נבואתם מספירות נצח והוד.

רבי יהודה דורש מה שאמר 'מאשר' שהם אותיות 'מראשו', וביאורו שתומכי התורה מעמידים את כל הספירות מראש ספירות הקדושה עד סופם, כיון שהם דוגמת ספירות נצח והוד שהם הרגלים שתומכים ומעמידים את הגוף, וגם את הראש העומד עליו:

ומה שאמר בפסוק 'מאשר', אל תקרי 'מאשר' אלא מראשו - אל תקרא 'מאשר' אלא 'מראשו' שהם אותיות 'מאשר', ופירושו כי אתם התומכים בתלמידי חכמים אינן תמכין לאורייתא - הם תומכים בתורה שהיא ספירת התפארת [-זעיר אנפין], וזוהי הם מעמידים את ספירות הקדושה מראשו ועד סופו - מראש ספירות הקדושה עד סופם, כיון שהם דוגמת ספירות הנצח והוד שמעמידים את כל הגוף [-ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד], וגם את הראש שעומד על הגוף שהיא ספירת החכמה, שביאור מראשו, דא רישא דכלא דאקרי ראש - זהו הראש של הכל שנקרא 'ראש', שהיא ספירת החכמה שהיא ראש לספירות, דכתיב - שכתוב בפסוק (משלי ח כג) שהתורה היא ספירת התפארת אומרת 'מעולם נספתי מראש' - מימות עולם אני נסיכה ומושל על ידי הראש, וראש דא חכמה - וראש זהו ספירת החכמה, דאיהי רישא לכל גופא - שהיא הראש לכל הגוף, היינו לכל קומת זעיר אנפין, וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סטרין - והגוף מתפשט על ידה עד סיום השש צדדים [-שש קצוות, ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד], כיון שהיא הנותנת לו כח וחיות, 'ותומכיה' - והתומכים של הגוף הם נצח והוד שהם הרגלים המעמידים את הגוף, כמה דאת אמר - כמו שכתוב (שיר השירים ה טו) 'שוקיו עמודי שש' - שהמשיל שלמה את השוקיים לעמודי שש

כיון שהם כעמודים מעמידים את הגוף, ואמר 'עמודי שש' מפני שהם מעמידים את ששה קצוות הגוף [-ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד], ולכך אמר על תומכי התורה 'מאשר' שהם אותיות 'מראשו', משום דאינון דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים - שאתם שמטילין מלאי לכיסם של תלמידי חכמים, והיינו שנותנים סחורה לתלמידי חכמים להשתכר בה, אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא - הם תומכים ומעמידים את התורה מהראש שהוא החכמה ועד סיום הגוף, וכל מהימנותא ביה תליא ואתמך - וכל ספירות האצילות הנקראות 'אמונה' בו תלויים ונתמכים, וזכי לבני דיתחזון לנביאי מהימני - וזוכה לבנים הראויים להיות נביאים נאמנים, כיון שתומך התורה הוא דוגמת ספירות נצח והוד שמעמידים את הגוף, לכך מדה כנגד מדה זוכה לבנים נביאים שיניקת הנבואה היא מספירות נצח והוד.

במאמר זה יבאר רבי יהודה הפסוק 'עץ חיים' היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, ומבאר שהתורה נקראת 'עץ חיים', וביאור 'למחזיקים בה' הם האוחזים בעץ החיים ועוסקים בתורה, 'ותומכיה' הם המחזיקים את ידי התלמידי חכמים, 'ומאשר' הם אותיות 'מראשו', שביאורו שהתומכים בתלמידי חכמים ומחזיקים את התורה, הם מעמידים את כל ספירות הקדושה מראש הספירות עד סופם, כיון שהם דוגמת ספירות נצח והוד שהם הרגלים המעמידים את הגוף ואת הראש שעליו, ומשום שתומכי התורה הם דוגמת ספירות נצח והוד, זוכים לבנים נביאים נאמנים שיניקת הנבואה היא מספירות נצח והוד.

רבי יהודה דורש בשבח התורה, ומפרש את הפסוק 'עץ חיים' על התורה: רבי יהודה ורבי יצחק הוון אולי בארחה - רבי יהודה ורבי יצחק היו הולכים בדרך, ישבו באותה שדה שהיתה שם בדרך וצלו - ישבו בצלו, בפתח דסיימו צלותא, קמו ואלו - אחר שסיימו תפילתם, קמו והלכו לדרך, פתח רבי יהודה במלי דאורייתא - פתח רבי יהודה לדרוש בדברים על מעלת התורה, ואמר את הפסוק (משלי ג יח) העוסק בשבח התורה 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר', ופירש כי מה שאמר הפסוק 'עץ חיים', דא אורייתא - היא התורה הקדושה, שהוא פרצוף זעיר אנפין שהוא סוד תורה שבכתב, דאיהי אילנא עלאה רבא ותקף - שהיא עץ עליון גדול וחזק.

ובמה שנתבאר כי 'עץ החיים' שהוא זעיר אנפין נקרא תורה, שואל רבי יהודה אמאי אקרי תורה - למה נקרא זעיר אנפין בשם 'תורה', ומתוך גגין דאורי וגלי במה דהוה סתים דלא אתידע - לפי שהוא מורה ומגלה במה שהיה סתום שלא היה ידוע, שמזעיר אנפין יודעים בחינת הפרצופים העליונים שעליו שהם סתומים ולא נודעים. ונקרא עץ זה שהיא התורה 'חיים', משום דכל חיים דלעילא בה אתפילו - שכל החיים שלמעלה נכללו בתורה, והיינו שבזעיר אנפין נכללים 'החיים' שהם המוחין ושפע מאבא ואימא, ומנה נפקין - ומתורה שהוא זעיר אנפין יוצאים ומתגלים אורות אלו במלכות.

עתה מבאר את המשך הפסוק שאמר 'למחזיקים בה':

ומה שכתוב שהתורה היא 'עץ חיים' למחזיקים בה, פירושו לאינון דאחדין בה - לאותם שאוחזים בתורה היינו שעוסקים בתורה תמיד, משום דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא - שמי שאוחז בתורה אוחז בכל, כיון שכל החיים והשפע העליון מאבא ואימא כלולים בזעיר אנפין שהוא סוד התורה, ולכך כשאוחז בתורה אוחז בכלם, אחיד לעילא ותתא - אוחז למעלה ולמטה, שאוחז בכל הבחינות שמעל זעיר אנפין הכלולים בו, וכן אוחז למטה במלכות שבה מתגלים אורות אלו.

מבאר את המשל הפסוק 'ותומכיה מאושר', שהם התומכים בתלמידי חכמים, ושכרם שזוכים לבנים נביאים נאמנים:

והתורה 'ותומכיה מאושר', ושואל מאן תומכיה - מי הם תומכיה של התורה, ותיירץ אלין אלו דמטילין מלאי לכיסן של תלמידי חכמים - אלו הם שמטילין מלאי לכיסם של תלמידי חכמים, והיינו שנותנים סחורה לתלמידי חכמים להשתכר בה, כמה דאוקמוה - כמו שלמדנו ענין זה שהמסייעים

במאמר זה יבואר כי משה רבינו הוא 'שושבינא דמלכא' [-שושבין המלך] שהוא זעיר אנפין, ואהרן הכהן הוא 'שושבינא דמטרוניתא' [-שושבין המלכה] שהיא המלכות, ולכן הוא ממונה לתקן צרכיה וצרכי ביתה, ומשום כך הוא ממונה לטהר את המצורע כיון שתפקידו לטהר את כל הבאים אל המקדש שהוא בית המלכות.

אהרן אל הקדש וגו' - כלומר 'בזאת' ביחד עם 'זאת' שהיא המלכות בא ונכנס אהרן אל הקודש.

אחר שביאר רבי יצחק שמשוה הוא שושבין המלך, מבאר על פי זה מה שאמר בתחילת דבריו שהמלכות מזמינה את משה להיכנס לבית המלך לדבר עמו:

ומבאר רבי יצחק משה שושבינא

למלכא - משה הוא השושבין של המלך [-זעיר אנפין], **בגין כך אנדמן פאושפיזא** - לפיכך הוא מוזמן כאורח למלך, והזמנתו על ידי המלכה [-המלכות] שמזמינה אותו לבית המלך, **ולבתר** - ולאחר שנכנס לאהל מועד אל המלך [-זעיר אנפין], **וידבר ה' אליו** - שם הו"ה שהוא זעיר אנפין דיבר אל משה.

מבאר שאהרן שושבין המלכות מפיס את המלך עם המלכה, וקובע דירתו בביתה [-במשכן] כדי לתקן צרכי ביתה, ומבאר שלכן הוא נקרא 'כהן גדול' דוגמת ספירת החסד שמתקנת צרכי המלכות:

אבל אהרן הוא שושבינא למטרוניתא - אהרן הוא שושבין של המלכה [-המלכות], **וכל מלוי הון לפייסא** [-למלכא במטרוניתא] - וכל עניני עבודתו לפייס את המלכה אל המלכה להתייחד עמה, **ויתפייס מלכא בהדה** - וישתפייס ויתרצה המלך עמה ליחוד, **ועל דא** - ועל כן, **בגין דאיהו שושבינא לה** - לפי שאהרן הוא השושבין שלה, **שני מדוריה בהדה** - שם דירתו עמה במשכן, כדי לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במלי דביתא - לתקן את הבית שלה [-המשכן] ולעיינ תמיד בצרכים של הבית, **ועל דא אתתקן פגוונא דלעילא** - ועל כן נתקן אהרן כדוגמת של מעלה, **ואקרי כהן גדול** - ונקרא 'כהן גדול', כיון שהכהן הוא דוגמת ספירת החסד שמתקנת ומעיינת על צרכי המלכות, ושואל **מנא לן** - מנין לנו ש'כהן' הוא סוד ספירת החסד שמתקנת ומעיינת על צרכי המלכות, ומשיב **דכתיב** - שכתוב בפסוק (תהלים קי ד) הנאמר לאברהם

אבינו **אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק** - שפירושו 'אתה' היא ספירת החסד הנקראת 'כהן', 'לעולם' אתה שושבין למלכות הנקראת 'עולם', ואתה הממונה 'על דברתי מלכי צדק' על דברי וצרכי תיקון המלכות הנקראת 'צדק'. וכן אהרן הכהן זכה להיות 'כהן' שהיא מדת החסד דוגמת אברהם אבינו ולתקן צרכי המלכות.

אחר שביאר שאהרן הוא הממונה על צרכי המלכות וצרכי ביתה, מבאר על פי זה שזוהר הסטעם שאהרן מטוהר את הבאים אל בית המלכות, ולכן ממונה על טהרת המצורע:

ובגין כך - ולפיכך שאהרן הוא השושבין של המלכות ועוסק בכל תיקוניה וצרכי ביתה, **כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל** - כל מה שהוא צריך לוקח מבית המלך, **ולית מאן דימחי בידיה** - ואין מי שימחה בידו, **ועל דא** - ועל כן שאהרן הממונה על צרכי בית המלכות, הוא קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא - הוא עומד לטהר את כל אותם שנכנסים לבית המלכה [-המלכות], **בגין דלא ישתכח מסאבא באינון בני היכלא** - כדי שלא ימצא טמא באותם בני ההיכל של המלכות, **ובגין כך כתיב** - ולפיכך כתוב בפסוק (ויקרא יד ד) בטהרת המצורע **יצוה הפהו ולקח למטהר שתי צפרים וגו'** - שהזוהר את הכהן שישתדל בטהרת המצורע והוא צריך לצוות שיקחו למצורע את הצפרים, כיון שהוא המטהר את הנכנסים לבית המלכות.

רבי יצחק פתח, ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר' (ויקרא א א). ויקרא' אלה ועירא, אמאי. אלא בגין לאחזאה מאן הוא ההוא דקרא, ההוא דשרי במקדשא, ונדון זמין למשה כמאן דזמין אושפיזא. הכא א' ועירא, התם א' רפתא, אדם שת אנוש' (דברי הימים א' א א), (ס"א אדם) דא שלימו דכלא.

תא חזי מה בין משה לאהרן, הי מנייהו עלאה, אלא משה עלאה, משה שושבינא דמלכא, אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא דתתה ליה מטרוניתא עלאה, מה עבה, יהב לה שושבינא לתקנא לה, ולאסתפלגא במלי דביתא, ועל דא, פד עייל שושבינא דא למלכא, לא עייל אלא עם מטרוניתא, הדא הוא דכתיב (ויקרא טז ג) 'בזאת יבא אהרן וגו'.

משה שושבינא למלכא, בגין כך אנדמן פאושפיזא, ולבתר וידבר ה' אליו.

אהרן הוא שושבינא למטרוניתא, וכל מלוי הון לפייסא למלכא במטרוניתא, ויתפייס מלכא בהדה, ועל דא, בגין דאיהו שושבינא לה, שני מדוריה בהדה, לתקנא ביתא, ולעיינא תדיר במלי דביתא, ועל דא אתתקן פגוונא דלעילא, ואקרי כהן גדול, מנא לן, דכתיב (תהלים קי ד) 'אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק'.

ובגין כך כל מה דאצטריך מבי מלכא נטיל, ולית מאן דימחי בידיה, ועל דא הוא קאים לדפאה לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא, בגין דלא ישתכח מסאבא באינון בני היכלא, ובגין כך כתיב (ויקרא יד ד) 'ולקח למטהר שתי צפרים וגו'.

במאמר הקודם מסופר שרבי יהודה ורבי יצחק הלכו בדרך, ורבי יהודה פתח בדברי תורה בשבח התורה לומדיה ומחזיקיה, ואחר שסיים רבי יהודה מאמרו פתח רבי יצחק לדרוש:

רבי יצחק פתח לבאר את הטעם שהכהן עוסק בטהרת המצורע, והקדים לבאר את הפסוק (ויקרא א א) **ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר',** בתיבת **ויקרא'** שבפסוק זה כתובה **אלף זעירא** - אות א' קטנה, **אמאי** - למה כותבים אותה קטנה, **אלא** טעם הדבר **בגין לאחזאה מאן הוא ההוא דקרא** - כדי להראות ולרמוז מי הוא זה שקרא למשה, והיינו **ההוא דשרי במקדשא** - אותו השורה במקדש [-במשכן], והיינו המלכות שהיא השכינה השורה במשכן, ונרמזה בכתבת אות א' קטנה משום שאותיות קטנות הם במלכות, **ונדון זמין למשה** ואז המלכות הזמינה את משה לאהל מועד, **כמאן דזמין אושפיזא** - כמו שמזמין בעל הבית את האורח לביתו, וזהו הלשון 'ויקרא' שהוא מלשון קרואים ומוזמנים.

ואומר רבי יצחק **הכא א' זעירא** - כאן נכתב בתיבת 'ויקרא' א' קטנה כמבואר הטעם, **התם א' רפתא** - שם בתחילת ספר דברי הימים (א' א א) כתוב א' גדולה, בתיבת אדם שבפסוק **אדם שת אנוש'**, והטעם שנכתבת תיבת 'אדם' באות א' גדולה, כי **אדם דא שלימו דכלא** - אדם הוא שלימות של הכל, כלומר שבתביבת 'אדם' כלולים זעיר אנפין והנוקבא [-המלכות] שנקראים ביחד 'אדם'.

אחר שביאר רבי יצחק שהמלכות מזמינה את משה רבינו לבית המלך, מבאר שמשוה הוא שושבין המלך [-זעיר אנפין], ואהרן הוא שושבין המלכה [-המלכות]:

תא חזי - בא וראה, **מה בין משה לאהרן** - מה ההבדל בין משה לאהרן, **הי מנייהו עלאה** - מי מהם עליון וגדול מחבירו, **אקא משה עלאה** - אלא בודאי משה עליון וגדול מאהרן, כי **משה שושבינא דמלכא** - משה הוא שושבין [-ג'רע] של המלך שהוא ספירת התפארת [-זעיר אנפין], ואילו **אהרן שושבינא דמטרוניתא** - אהרן הוא שושבין של המלכה שהיא המלכות.

מתל למלכא דתתה ליה מטרוניתא עלאה - משל למלך שהיה לו מלכה עליונה וחשובה, **מה עבד** - עשה המלך לכבודה, **יהב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתפלגא במלי דביתא** - נתן לה שושבין שיתקן לה את כל צרכיה ויסתכל וישגיח בכל הדברים שבביתה שיהיו על תקונם, **ועל דא פד עייל שושבינא דא למלכא** - ועל כן כאשר נכנס שושבין זה של המלכה אל המלך, **לא עייל אלא עם מטרוניתא** - לא נכנס אלא עם המלכה, והנמשל שהמלך הוא זעיר אנפין ויש לו מלכה חשובה שהיא המלכות, וכדי לכבדה נתן לה את אהרן הכהן שיהיה השושבין שלה, והוא מתקן את כל צרכיה וצרכי ביתה, וכאשר אהרן נכנס אל המלך [-זעיר אנפין] לא נכנס אלא עם המלכה [-המלכות], כיון שתפקידו לייחד את התפארת עם המלכות לכן נכנס עמה, **הדא הוא דכתיב** - זהו שכתוב בפסוק (ויקרא טז ג) **בזאת יבא**

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומה, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

